پێدانی موچەی خانەنشینی تەسەل... کە پێداویستیەکانی ژیانیکی هاوچەرخ بۆ خانەنشینان دابین بکات، خواستی کرێکاران وکارمەندانی کوردستانە

Worker's Voice

دەنگی کرێکار

پێگەیەکی ڕۆژنامەگەری کرێکارییە   ژمارە (47) ساڵی چوارەم/ تەمموز/ جولای 2023

سەروتار/ سەرنوسەر

ماوەیەکە وەزارەتی کاری حکومەتی هەرێم پرۆژەیەکی بۆ بەدیجیتاڵ کردنی دەستەبەرکردنی کرێکاران(زەمان) ڕاگەیاندوە وبڕیارە تا ساڵی ٢٠٢٦ نزیکەی ٥٠٠ هەزار کرێکاری پێ دەستەبەر بکات. ئەمە لەکاتێکدایە کە تائێستا نزیکەی ١٥٣ هەزار کرێکار لەسەرکاغەز دەستەبەرکراوە. ئەم ئامارەش جگەلەوەی کەپێمان دەڵێت کۆمپانیاکان ئامادەنین کرێکاران دەستەبەری کۆمەلایەتی بکەن وبەڕۆشنی مافی مافی خانەنشینی کەلە

درێژەی بابەت بۆ لاپەڕە 2

سویسرا: نوێنەری دەنگی کرێکار لەخوپێشاندانێکدا لەبەردەم کۆنگرەی ڕیکخراوی کاری جیهانیدا بەشداری دەکات.

| ئاوات عەلی ، نوێنەری دەنگی کرێکار/ سویسرا:

ڕۆژی ٩ی حوزەیران، لەدژی بەشداری کردنی نوێنەری جمهووری ئیسلامی ئێران لە کۆنفرانسی کاری نێودەوڵەتیدا و هاوکات بۆ دەبڕینی هاوپشتی لەگەڵ کرێکارانی ئێراندا، خۆپیشاندانێک ئەنجامدا، ئەم خۆپیشاندانە لەلایەن چەندین ڕێکخراوو سەندیکاو گروپی ئێرانی و جیهانیەوە بەرپاکرابوو لەوانە: کۆنفدراسیۆنی کاری دیموکراتی فەرەنسا، فیدراسیۆنی یەکێتیی سەندیکاکانی فەرەنسا وچەندیدن وڵاتی تری ئەوروپایی.

لەم خۆپیشاندانەدا پەیامی چەندین لایەن بە زمانەکانی فارسی و فەرەنسی و ئینگلیزی خوێندرایەوە، هەروەها پەیامی پشتیوانی دەیان سەندیکای کرێکاریی لەئێران وولاتانی ئەوروپا پێشکەش کراو لەو نێوەشدا ئاوات علی وەکو نوێنەری دەنگی کرێکار لەسویسرا بەشداری ئەم خۆپیشاندانەی کرد وپەیامی دەنگی کرێکاری خوێندەوە.

ئەمەی خوارەوە دەقی ئەو پەیامەیە کە لەلایەن سەرنوسەری بڵاوکراوەی دەنگی کرێکارەوە ئامادەکرابوو:

بۆ لاپەڕە 2

سلێمانی: ئەگەر حکومەت دەسەڵاتی بەسەر کۆمپانیاکاندا نیە، با ڕاییگەیەنن!

هاووڵاتیانی گوندی ژاڵەی سەروو، نارەزایەتیەکانیان دەبەنە بەردەم شارەوانی سلێمانی. دانیشتوانی گەڕەکی ژاڵەی سەروو لەدرێژەی نارەزایەتیەکدا لەبەردەم شارەوانیدا کۆنگرەیەکی ڕۆژنامەوانیان بەست .. گوندەکە نزیک ٦٠٠ ماڵەو چەندین ساڵە کێشەی ئاوەڕۆیان هەیەو کۆمپانیایەک ڕێگری کردووە لەبەردەم ئاوەڕۆی سەرەکی دانیشتوانی گوندەکە .. نوێنەری گوندەکە ئاماژەی بەوەدا کە چەندین جار شکاتمان کردووە لەلای داواکاری گشتی و تەنانەت نوسینگەی قوباد تاڵەبانی، هەروەها شکاتمان بردۆتە لای بەڕێوەبەری شارەوانی سلێمانی و ئەویش بەنوسراوێکی فەرمی کۆمپانیای ناوبراوی ئاگادار کردۆتـــــــــــــــــەوە

بۆ لاپەڕە 2

خاوەنکاران لەئاستی کرێکاراندا دەستیان نوقاندوە.. گفتوگۆ.. لاپەرە 3

سلێمانی: کرێکاران و کارمەندانی تەندروستی لەدژی پێنەدانی دەرماڵەکانیان دەستیان دایە مانگرتن.

| پەیامنیری دەنگی کرێکار:

ڕۆژی دوو شەممە ١٩ی حوزەیرانی ٢٠٢٣، کرێکاران وکارمەندانی بنکە تەندروستییەکانی هەردوو پارێزگای سلێمانی و هەڵەبجە مانگرتنیان ڕاگەیاندو دەستیان لەکارەکانیان هەڵگرت. هۆکاری ئەم مانگرتنەش بۆ پێنەدان وڕاگرتنی دەرماڵەکانیان دەگەڕێتەوە کە ماوەی شەش مانگە بڕدراوە. هاوژین عوسمان سەرۆکی لقی سلێمانی کارمەندانی تەندروستی لە کۆنگرەیەکی ڕۆژنامەوانیدا ڕایگەیاند: ئەوەی بەرامبەریان دەکرێت ستەمە، چونکە دەرماڵەی کارمەندانی تەندروستی لە هەولێر و دهۆک ڕانەگیراوە. وتیشی: "" شەش مانگە دەرماڵەی کرێکاران و کارمەندانی تەندروستی سلێمانی و هەڵەبجە بڕاوە کەلە ١٦٦ بنکەی تەندروستیدا کاردەکەین. ئەمە لەکاتێکدایە کەدەبێ حکومەت پلەی کارمەندانی تەندروستی بەرزبکاتەوە کەچی دەرماڵەکانمان دەبڕێت کەکۆی دەرماڵەی ئەم ١٦٦ بنکە تەندروستیە ناگاتە ٢٠ ملیۆن دینار. بەڵێنی بێ بنەمای بەرپرسانی حکومەت و حزبەکان وای لێ کردین دەست بۆئەم مانگرتنە ببەین و کارەکانمان ڕابگرین ".

حکومەت بەرپرسە لە دابین کردنی لانی کەمی ژیانی خەڵک!

نامەی کرێکارێکی ژینگەپارێز بۆ بەردەم ڕای گشتی

ژیانی بەشێکی زۆری ئێمەی کرێکاران یەکجار خراپە. موچەکانمان بەشی چەند ڕۆژێک زیاتر ناکات، من وەک ژینگە پارێزێزێک ٣٠٠ هەزار وەردەگرم، ئەویش کە هیچ کاتێک مانگانە لەکاتی خۆیدا پێمنەدراوە. من ئەمڕۆ دوای٣ مانگ چاوەڕوانی موچەی مانگێکم وەرگرتوە، بەڵام چواربەرابەر بەو موچەیەم قەرزم کردووە. تەنانەت دوێنێ مۆبایلە کەم فرۆشت بۆ کڕینی خەیار و تەماتە. ئەمە جگەلەوەی کە کارەکەمان مسۆگەر نیە وهیچ جۆرە پاداشت و نەجلوبەرگی ئیش و پشووی سالانەمان نیە ونەسەندیکاو نەوەزارەتی کارو حکومەت، هیچ حسابێک بۆئەم دەۆخەی ئێمە ئەکات. لەکاتێک کە لە دەستوری عێراقدا باس لە دابینکردنی خۆشگوزەرانی خەڵک دەکرێ، حکومەتی هەرێمیش باس لە یاسای کارێک دەکا و دەڵێت لە قازانجی

بۆ لاپەڕە 2

پشووی ساڵانە و پێشێل کردنی مافی کرێکاران.. لاپەرە 6

وێنەیەک لەچەمچەماڵەوە لاپەڕە 6

لەبارەی بەدیجیتاڵ کردنی دەستەبەری کۆمەڵایەتیەوە.. لاپەرە 4

لەکوردستان گرێبەستیکار تاک لایەنیە.. لاپەرە 4

کرێکارانی پاڵاوگەکانی نەوتی عێراق بەخەباتی خۆیان مادەی ٤٢ یان لەیاسای بودجەدا ..لابرد لاپەرە 3

دەنگی کرێکار
WORKER'S VOICE
ژمارە (47) ساڵی چوارهەم / تەمموز / جولای 2023

درێژەی.. سەروتار / پێدانی موچەی خانەنشینی تەسەل،..

یاسای کاردا جێگیر کراوە، جێبەجێ بکەن، هاوکات لەدۆخی ئێستای سیستەمی کاری کۆمپانیاکاندا، هیچ گرەنتیەک نیە بۆئەوەی حکومەت بتوانێت، مافی خانەنشین کردنی کرێکاران بەسەر کۆمپانیاکاندا بسەپێنی وئەو یاسایەی کەپەسەندی کردوە وەک خۆی کاری پێبکات. بۆیە ئەگەری پێشێلکردنی مافی کرێکاران بەکراوەیی دەمێنیتەوە، مەگەر ئەوەی کرێکاران خەبات بکەن بۆ سەندنی هەقی خۆیان.

بەڵام ئەمە هەموو ڕاستیەکانی ئەم بابەتە نیە، ئەوەی جێگای ڕاوەستانە لەسەری، بڕی موچەی کرێکارانی خانەنشین کراوە، لەکاتێکدا دەبینین حکومەت لانی کەمی کرێی کرێکارانی بە٣٥٠ هەزار دیاری کردوە، کاتێکیش خانەنشین دەکرێ، ئەگەر ئەم لانی کەمی کرێیەشی بەتەواوی پێبدرێت، بەدڵنیایەوە وەڵامدارەوەی ژیانێکی ئاسایی نابێت. بەتایبەتی لەدۆخی ئێستادا کە لەلایەک بێکاری وگرانی مەوادی خۆراکی، جلوبەرگ، بەدەستهێنانی خزمەتگوزاریەکانی وەک هاتوچو، تەندروستی، خوێندن، ئاووکارەباو کرێ خانوو، وە دەیان پێداویستی تری ڕۆژانە کە نرخەکانیان نەکە هەربەرزە، بەڵکو ڕۆژ بەرۆژ لەهەڵکشاندایە، ئایا کرێکارێک کەدوای ١٥ ساڵ و٢٠ ساڵ کارکردن ئەگەر شانسی خانەنشینی پێبدرێ ومانگانە موچەیەکی ٤٠٠ بۆ ٥٠٠ دینار وەربگرێ دەتوانی لانی کەمی بژێوی بۆخۆی وخێزانەکەی دابین بکات؟، بەدڵنیایەوە لەم ڕۆژگارە سەختەی ئەمڕۆدا ولەژێر ڕەحمەتی سیاسەتی باجگیری حکومەتدا، هەرگیز بەو برە موچەیە هیچ کرێکار وکارمەندێکی خانەنشین کراو ناتوانێ ژیانی ڕۆژانەی خۆی دابین بکات، ئەمە ئەگەر حکومەت دانی موچەش دوانەخاو بەپاساوی جۆراوجۆر لێی نەبڕێت.

کەوایە کرێکاران وکارمەندان دەبێ چیبکەن؟ بەدڵنیایەوە چاوەڕی کردن لەحکومەت تەنها ئەو مانایەی هەیە کە کرێکاران خۆیان تەسلیم بەم دۆخە سەختەی کارو ژیانی ئێستا بکەن و تەحەمولی ژیانێکی مەرەومەژی بکەن، بەپێچەوانەی ئەمەوە کرێکاران وکارمەندان، دەبێ بیرێک لەژیانی خۆیان و خێزانەکانیان بکەنەوە وهەر لەئێستاوە لەدەوری خواستی" پێدانی موچەی تەسەل، کەپێداویستیەکانی ژیانێکی هاوچەخ بۆ خانەنشینان دابین بکات" پێ بنێنە مەیدانەوە وهەولێ یەکگرتوکردنو ڕێکخراوکردنی ڕیزەکانی خۆیان بدەن. هاوکات خەبات بۆ زیادکردنی کرێ و بەرزکردنەوەی ئاستی موچەیکرێکارانوکارمەندانبۆهەموو ساڵیک،بەپێیچونەسەرینرخیکاڵاکانبکەنەئاڵایهەوڵەکانیان. خەباتێکی ئاوا ئەتوانێ بەرزکردنەوەی ئاستی موچەی خەنەنشینی بەدوادابێ. لەیەک وتەدا خەبات بۆ باشبژێوی و دیاریکردنی موچەی خانەنشینی تەسەل ئەو ڕێگایەیە کە هەڵسوڕاوانی کرێکاری دەبێ بۆی دەست بەکاربن ولەڕێگای هوشیارکردنەوەو یەکگرتوکردنی کرێکارانەوە بۆی تێبکۆشن وناڕەزایەتیەکانی خۆیانی بۆ بهێننە مەیدانەوە و ڕێگا نەدەن ژیانو بژێوی کرێکارانو خانەنشینان بەتەنها لەدەستی خاوەن کارو کۆمپانیاکاندا بێ و ژیان و داهاتوی خۆیان بەهەوڵە بێ ئەنجامەکانی حکومەت و وەزارەتی کار بسپێرن ..

زیادکردنی کرێی کرێکاران کەوڵامدەرەوەی بژێوی ڕۆژانەی خێزانێکی پێنج کەسی بێت. ئازادی مانگرتن و ڕێکخراوبون، کار یان بیمەی بێکاری، هەڵوەشانەوەی گرێبەستی کاتی ودامەزراندنی کرێکارانی گرێبەست. دەستەبەرکردنی مافی خانەنشینی بۆ هەموو کرێکاران بەموچەیەکی شایستە. ٧ سەعات کاری ڕۆژانەو دوورۆژ پشوی لەسەر یەک لەهەفتەدا، دەستکۆتاکردنی بڕیاری حزبەکان لەدامەزراندن و دانی فرسەتی کار بە کرێکاران. دەستەبەرکردنی خزمەتگوزاری تەندروستی خۆڕایی بۆ کرێکاران.. لەخواستە سەرەکیەکانی ئێستای کرێکارانی کوردستانە!

درێژەی.. سلێمانی: ئەگەر حکومەت دەسەڵاتی بەسەر کۆمپانیاکاندا نیە، با ڕاییگەیەنن!

به دروستکردنی سندوقێکی ئاوەڕۆ بۆگوندەکە، بەڵام کۆمپانیاکە هەتا ئێستا بەجۆرێک لەجۆرەکان خۆبوێری دەکات لەوەڵام بەکێشەکە، هەربۆیە نوێنەری گوندەکە داوا دەکات کەئەگەر شارەوانی سلێمانی و حکومەت دەسەڵاتیان بەسەر ئەو کۆمپانیایەدا نیە با ڕاییگەیەنن و ئەگەریش ئەزانن کێشەو گرفتەکەی ئێمەش نایاسایە ئەوا خانوەکانمان بڕوخێنن و بەڕاشکاوانە پێمان بڵێن هەتا ئێمەش گوندەکەیان بۆ چۆڵ بکەین ..

درێژەی.. حکومەت بەرپرسە لە دابین کردنی لانی کەمی ژیانی خەڵک!

کرێکاران دەرچووە!. کەچی ئەوە حکومەتە لانی کەمی کرێی کرێکاری بە ٣٥٠هەزار دینار دیاریکردوە. کومپانیاکانی کەرتی تایبەتیش ٣مانگ جارێکیش موچە دەدەنە کرێکار و هەرکاتێکیش ویستیان لەسەرکاردەرمان دەکەن. تەنانەت جاروباریش یاسا شکێنی دەکەن وستەم وزوڵم لەکرێکاران دەکەن . ئەمە مامەڵەی حکومەت و کۆمپانیاکانە. کەواتە کرێکاران نابێ ئەم دۆخە لەحکومەت و کۆپانیاکان قەبوڵ بکەن. دەبێ بەهەوڵو تێکۆشانی یەکگرتوانەمان ناچاریان بکەین مل بەداخوازیەکانمان بدەن وبەرپرسیارێتی بەرامبەر بەم دۆخە قەبوڵ بکەن. نابێ ڕێگابدەین چیتر خاوەنکار وکۆمپانیاکان مووچەکەنمان دوابخەن. وەرن سەیرکەن ئەگەر ئێمەی کریکار بۆیەک کاتژمێر لەکارەکەمان دوابکەین یان رودوێک لەکارەکەمدا رووبدات یەکەسەر سزامان دەدەن وئەگەر لەسەرکار دەرمان نەکەن وەیا لەموچەکانمان نەبڕن، ئەوا ڕوبەڕوی یاساکانی خۆیانمان دەکەنەوە وهەر بەو یاسایەی کەگوایە بو کرێکاران دەرچوە سزامان دەدەن!. کەواتە ئێمەی کرێکارانیش دەبێ هەروابکەین، واتە دەبێ ڕیزەکانی خۆمان یەکگرتوبکەین و لەدەوری داخوازیەکانمان کۆببینەوە و هەر ئەو خواستانەی کەحکومەت لەیاسای کاردا دانی پێداناوە داوابکەین جێبەجێی بکەن، ئەکەر نا کار ڕابگرین وناڕەزایەتی دەرببڕین. چونکە ئێمەش ئینسانین وهەقمانە کارەکانمان ژیانمان دابین بکا وحکومەتیش بەرپرسە لەدابینکردنی لانیکەمی ژیانی خەڵک.

درێژەی .. سویسرا: نوێنەری دەنگی کرێکار لەخوپێشاندانێکدا لەبەردەم کۆنگرەی ڕیکخراوی کاری جیهانیدا..

پەیامی دەنگی کرێکار بۆ سەدویانزەهەمین کۆنگرەی ڕێکخراوی کاری جیهانی!!

بەڕێزان ئامادەبووان، خۆپیشاندەرانی دژ به سەدو یانزە هەمین کۆنگرەی ڕێکخراوی کاری جیهانی!

ئێمە لە بڵاوکراوەی دەنگی کرێکار لە هەرێمی کوردستانی عێراق، دەنگی ناڕەزایەتی خۆمان دەخەینەپاڵ ئێوەو سەدان هەزار کە لەبەرامبەر بە چاوپۆشی کردنی ڕێکخراوی کاری نێودەوڵەتی سەبارەت بە بەشداری کۆماری ئیسلامی ئێران لەم کۆنگرەیەدا. کۆماری ئیسلامی ئێران نەک هەر نوێنەری کرێکارانی ئێران نیە، بەڵکو دەوڵەتێکی بکوژ وسەرکوتگەری ڕاستەوخۆی کرێکاران و خەڵکی بەشمەینەتی ئیرانە، کوشتاری بەکۆمەڵ وتیرۆری هەڵسوڕاوانی سیاسی وزیندانی کردنی کرێکارانی ناڕازی، تا ڕێگەنەدان بەئازادی مانگرتن و ڕێکخراوبوونی کرێکاری وهەموو ئەو سەرکوتگەری و بێمافیەی بەرامبەر بەژنان و هاوڵاتیان ئەنجامی داوە، بەڵگەی ئەوەیە کەئەم ڕژێمە نەک هەر شایستەی ئەوە نیە ڕێگەی پێبدرێت کەلە لەداموزەگا نیودەوڵەتیەکاندا، بەشداری بکات، بەڵکو دەبێ سەرانی بدرێن بەدادگاو سزای هەموو تاوانەکانیان وەربگرن.

بۆیە ئێمە بەنوێنەرایەتی کرێکارانی کوردستانی عێراق، ناڕەزایەتی توندی خۆمان دژ بەبەشداری کۆماری ئیسلامی ئێران لەسەدو یانزەهەمین کۆنگرەی ڕێکخراوی کاری جیهانیدا دەردەبڕین وداواتان لێدەکەین کە نوێنەری کۆماری ئیسلامی ئێران لەم کۆنگرەیە بکەنە دەرەوەو ڕێگای بەشداریکردنی مەدەن. ئەمە کارێکە کە دەتوانێت ئیعتیباری ilo لای کرێکارانی ئێران و ئێمەو گشت ئەوانەی ئەمڕۆ لەبەردەم هۆڵی ئەم کۆنگرەیەدا ناڕەزایەتی دەردەبڕن بەرامبەر بە بەشداری پێکردنی ئێران زامن بکات، بەپێچەوانەشەوە گوێگرتن لە نوێنەری ئێران و بەشداری پێکردنی لە کونگرەدا ڕق وتوڕەیمان لێتان زیاتر دەکاو هیچ ئیعتبارێکتان لەلای کرێکاران وخەڵکی ئێران ناهێڵێتەوە.

بەرێزان ئامادەبوان..

هێشتا دەنگی ئەو جوڵانەوە جەماوەریە فراوانەی ژنانو لاوان وکرێکارانی ئێران کەلەژێر ناوی "ژنان، ژیان ئازادی" خامۆش نەبۆتەوە، کەهاوپشتیەکی جیهانی لەلایەن خەڵکی ئازادیخوازو هەزارن ڕیکخراوی کرێکاریی بۆ لای خۆی ڕاکێشا، هێشتا مانگرتن وناڕەزایەتیە کرێکاریەکانی نەوتو پترۆکیمیای ودەیان بەشی تری بەرهەمهێنان لەناوەندەکانی کاردا، لەئێران دانەمرکاوەتەوە، هاوکات ئێمە و خەڵکی دونیا دەبینین کەچۆن کۆماری ئیسلامی ئێران بەرامبەر بەم جوڵانەوەیەو داخوازیە بەرهەقەکانی دەستی بۆ سەرکوتگەریەکی بێپەردە بردووە و بەدەیان هەزار هاوڵاتی ڕووبەڕووی کوشتن و ئیعدام و زیندانیکردن کردۆتەوە، کەوایە شەرمەزاریە بۆ ڕێکخراوێکی جیهانی وەک ئای ئێڵ ئۆ ڕێگە بدات بەنوێنەری دەوڵەتێکی تاوانکار بەناوی کرێکارانەوە لەکۆنگرەکەی خۆیدا بەشداری پێبکات. ئێمە لەپاڵ کرێکاران و خەڵکی ئازادیخوازی ئێران وهەر دەنگێکی ناڕازیدا ڕادەوەستین وبەدەنگی بەرز هاوردەکەین کەنابێ ڕێگە بەکۆماری ئیسلامی ئێران بدرێ لەم کۆنگرەیەدا بەشدار ببێت. بگرە دەبێ ڕیسواو تەریک بکرێتەوە و وەدەربنرێت.. بژی هاوپشتی نێونەتەوەیی لەگەڵ کرێکارانی ئێران...

وەستا مەهدی

سەرنوسەری بڵاوکراوەی دەنگی کرێکار

حوزەیرانی ٢٠٢٣/ لەجنێڤ لەبەردەم ١١١هەمین کۆنگرەی ڕێکخراوی کاری جیهانیدا

کرێکارانی پاڵاوگە نەوتیەکانی عێراق، بەهێنانە مەیدانی ڕیزی یەکگرتویان، مادی ٤٢ یان لەیاسای بودجەدا، لابرد.

| ڕاپۆرت/ مەحمود حەلاق :

لەڕۆژانی ١٢ و١٣ی مانگی حوزەیراندا، هاوکات لەگەڵ پەسەندکردنی مادەو برگەکانی یاسای بودجەی حکومەتی عێراقدا، کرێکارنی پاڵاوگە نەوتیەکانی عیراق، لەدژی مادەی ٤٢ی یاسای بودجە، خۆپیشاندانێکی جەماوەریان سازدا وداوایان کرد کە مادەی ٤٢ی یاسای بودجە ڕەت بکرێتەوەو پەسەند نەکرێت لەلایەن پەرلەمانەوە. ئەمەش لەبەرئەوەی لەمادەی ٤٢دا هاتوە کەبەرهەمهێنانی هەر بەرمیلێک نەوت لەپاڵاوگە نەوتیەکاندا، لە ١١ هەزار دینارەوە بەرز بکرێتەوە بۆ ٢٢ هەزار دینار. ئەمەش بەمانای سەپاندنی زەرەروزیانێکە بەپاڵاوگەکان و بەدەرماڵەی هەموو ئەو کریکارو کارمەندانەی لەکەرتی نەوتو گازادا کاردەکەن وسەپاندنی هەژاریەکی زیاترە بەسەر هاولاتیانی کەمدەرامەتدا. لەبەرامبەر ئەم داوایەی کریکاران وخۆپیشاندانەکەیاندا ، حکومەتی سودانی کەوتە هەڕەشەو تۆڵە سەندنەوە ودەستی برد بۆ لیست گرتنی هەڵسواڕاوانی کریکاریی وراکێشانیان بۆبەردەم لیژنەکانی لێپرسینەوە وسەپاندنی سزا بەسەریاندا. تالەم ڕیکایەوە مانگرتن وخۆپیشاندانی کریکاران سەرکوتبکا. بەڵام ڕاوەستاوی ڕیزی یەکگرتووی کرێکاران وسوربونیان لەسەر داوای لابردنی مادەی ٤٢ ی یاساکە، نوێنەرانی پەرلەمانی ناچار کرد کەدەنگ بدەن لەدژی مادەکەو بەم جۆرەش ئەو مادەیە لەپڕۆژە یاسای بودجدا هەڵگیرا. بێگومان ئەم خۆپێساندانەی کرێکارانی پاڵاوگە نەوتیەکان لەفەزای سیاسی ئێستای عێراقدا هەنگاوێکی ڕوولەپێشە لەڕاستای خەباتی کرێکاران بۆ بەدەستهێنانی باشبژێوی وخۆشگوزەرانی هاوڵاتیان.

هەروەک لەبەیاننامەی نقابەی گشتی کرێکارانی نەوتدا هاتوە "کەکرێکاران بەم دەستکەوتەیان خۆشحاڵن وسەرکەوتنێکی گەورەیان بەدەست هێناوە".

بێگومان ئەم مانگرتن و خۆپیشاندانەی کرێکاران کەچەندین ڕۆژی خایاند، تاتوانی پەرلەمان ناچار بکات دان بەخواستی کرێکاراندا بنێت. زەربەیەکی کاریگەرە لە سیاسەتەکانی حکومەتەکەی سودانی و ڕێکخراوە جیهانیەکان لەچەشنی سندوقی نەقدی نێونەتەوەیی و بانکی جیهانی، کەبە هاوئاهەنگ و بەیارمەتی لەگەڵ ئەحزاب و هێزە ئیسلامی و قەومیەکان، لەهەوڵی ئەوەدان کە سیاسەتی نیولیبرالیزم بسەپێنن بەسەر خەلکی کەمدەرامەتی عێراقدا دیژەپێبدەن. ئەمەش لەڕێگای بەرزکردنەوەی نرخی سووتەمەنیەکان و دابەزاندنی بەهای دینارو دەرکێشانی دەوڵەتی عێراق لەهەر لێپرساوێتیەک لەبەرامبەر ژیان و گوزەرانی خەڵکدا، ئەمەش لەڕێگای بەتایبەتی کردنی خزمەتگوزارییەکان و کارگەکان ولەڕێگای دانەمەزراندنی هەموو ئەوانەی کەبێکاران، بەشێوەی گرێبەستی کاتی، ئەمەش بەواتای داسەپاندنی سیاسەتی بەهەژارکردنە لەپێناوی هەرچی زیاترکردنی قازانجی کۆمپانیاو سەرمایەدارە ناوخۆیی و جیهانیەکاندا کە ڕاستەوخۆ گرێدراون بەو حزبانە کەلەدەسەلات وحکومەتدا بەشدارن. وەستاندنەوەی کرێکارانی پاڵاوگە نەوتیەکان لەعێراق لەڕیزی سەربەخۆی خۆیاندا بەتایبەت لەشارەکانی بەصرەو ناصریەدا لەدژی سیاسەتەکانی سندوقی دراوی نێودەوڵەتی کەحکومەتی سودانی و ئەحزابی میلیشیایی پاڵپشتی بوون و دەیان وویست لەپەرلەمان و لەیاسای بودجەدا تێیپەڕێنن لەڕێگای ماددەی ٤٢ وە، نەک هەرلاپەڕەیەکی پرشنگداری هەڵدایەوە لەخەباتی چینی کرێکاری عێراق بۆ دیفاع لەبەرژەوەندییەکانی خۆی، بەڵکو دیفاعێکی گەورەش بوو لەبەرژەوەندییەکانی زەحمەت کێشان وخەڵکی کەم دەرامەتی کۆمەڵگادا. تۆمارکردنی سەرکەوتنی ئەم لاپەڕە پرشنگدارەی ئەمڕۆ لەلایەن کرێکارانی پاڵاوگە نەوتیەکانی عێراقەوە ئامانجی گەورەتر بوو لەڕاستای توانین و ئیرادەی هێزنواندن لەدژی سەرتاپای سیاسەتە دژی کرێکارییەکان و توێژە هەژارەکانی کۆمەڵگا کەحکومەت هەوڵیدا لەڕێگای دامەزراوە ماڵی و نێو نەتەوەییەکانەوە بەسەر خەڵکی عێراقدا بیسەپێنێت ...

"خاوەنکاران لەئاستی کرێکاراندا دەستیان نوقاندوە"

گفتوگۆ لەگەڵ یەکێک لە کرێکارانی کارخانەی دەرمان سازی پایۆنیر

سەبارەت بەدۆخی کاری کرێکاران و تەعامولی خاوەنکار لەگەڵیان، دەنگی کرێکار گفتوگۆیەکی کورتی لەگەڵ کرێکارێکدا سازداوە، کە لەسەر داوای خۆی ناوکەیمان نەهێناوە و تەنها وەڵامەکانی وەک خۆی بڵاودەکەینەوە:

دەنگی کرێکار: دۆخی کارتان لەچییایە؟

کرێکارەکە: ئێمە کرێکاران لەژێرباری زوڵمو ستەمداین، کرێکار هەمیشە زوڵمی لێدەکرێ و ڕێگەنادەن هەناسەیەک بدەن وخاوەنکاریش بەپشتیوانی حکومەت بێباکانە سودو قازانجی خۆیان دەبەن ئیتر ئەمەیە دۆخەکە.

دەنگی کرێکار: ئێستا ڕۆژانە چەند سەعات کاردەکەن؟

کرێکارەکە: بەشەفت کاردەکین ورۆژانە ٨سەعات.

دەنگی کرێکار: کومپانیا گەورە نەبوەتەوە ؟

کرێکارەکە: خەریکی بینایەکی گەورەن دوروستی دەکەن، بەڵام نازانم دەیانەوێت چی تیدا دەکەن، زیاترلە سالۆنیوێکە خەریکی ئەوەن.

دەنگی کرێکار: کرێکاران کێشەیان چییە؟

کرێکارەکە: بێوژدانی تەواو ڕوی لەم وڵاتە کردووە لە ڕیفانەری عەربەت کە بەنزین دورست دەکات ئێستا لە هەموو سلێمانی ودەوروبەری بەنزینی ئەو پاڵاوگەیەیە کە بەسەر بەنزینخانەکاندا دابەش دەکرێت، چوم وەکو کیمازانێک بۆموختەبەر وەریان گرتوم ئەڵی مانگی بە٥٠٠هەزار، بەڕاستی ویژدان نەماوە لەم وڵاتە.

دەنگی کرێکار: دەنگوباسی گەرمی ڕۆژانەی ناوکرێکاران چییە؟

کریکارەکە: سەبارەت بەوەی کە وتت کێشەی کرێکاران چییە؟ کێشەکان ئەوەیە ناداد پەروەری زۆرهەیە، کرێکاری واهەیە بەرەو سێ ساڵ دەچی لەم کارخانەی پایۆنیرە کاردەکا کەچی یەک دیناری بۆزیاد نەکراوە، کرێکاری واش هەیە لەماوەی ساڵ و نیوێکدا چوار پۆزیوشنی(عینوانی وەزیفە) بۆگۆڕاوە و لە پۆزیۆشنی زۆر نزمەوە بۆ پۆزیۆشنی زۆربەرز، واستە لەم ڕۆژگارە هەموشتێکە.

دەنگی کرێکار: زۆرباشە کەواتە تەعامولی خاوەن کارخانە چۆنە لەگەڵ تان؟ ئایە کرێکار لای ئێوە دەتوانێت داوای مافی خۆی بکا؟

کرێکارەکە: بەنسبەت خاوەن کارخانەوە ئێمە نایبینین، بەڵام پێشتر ئەم کارخانەیەی ئێمە تاساڵیکیش لەمەوپێش خواردن هەمەچەشنە بوو هەموو ژەمێکی نان خواردن میوەیەکی لەگەڵ بووە، هاوکات پیبسی یان جۆرێکیش خواردنەوەی تیدابووە، بەڵام ئێستا خواردنەکانیان زۆرخراپ بووە خواردنێکی زۆرکەم کە کرێکار لەوانەیە هەندێکیان تێری پێنەخۆن، وەخواردنێکی زۆرهیچ دەستیان نوقاندوە ئەوە لەڕووی نان خواردنەوە ،لەڕوی حەقەوە وەک پێم وتی خەڵک زۆرحەقی لێدەخورێ وهیچی پێناکرێ ئیتر ئەوەیە.

لەڕاستیدا بەشێک لەکرێکاران بێتاقەت بون ودەمانەوێت وازبهێنین حەوسەڵەی کارکردنمان لەم کارخانەیە نەماوە، بەڵام کاریتر دەست ناکەوێ بۆیە مل بەم وەزعە دەدین .

ئێمە هەموکات ئامادەین دەنگی کرێکار هەر زانیاریەکی بوێت لەسەر دۆخی کارو ژیانمان پێی بدەین .

کرێکاران و شورا وکۆبونەوە گشتیەکان

- مافی کرێکارانی کورستانە کە سەربەخۆ لە دەسەڵاتداران، شواراو یەکیەتیە کرێکاریەکانی خۆیان پێک بهێنن. کۆبوونەوەی گشتی کرێکاران و هەڵبژاردنی نوێنەرانی کرێکاران لەگارگەو گەڕەگ، مافی بێ ئەملاوئەولای کرێکارانە.
- کۆبوونەوەی گشتی کرێکاران لەهەر ناوەندێکدا، باڵاترین سەرچاوەی بڕیاردانی کرێکارانی ئەو ناوەندەیە و دەبێ خاوەن کارو وەزارەتی کار، وەک بڕیارێکی ڕەسمی کرێکاران چاوی لێبکەن.
- مونەزەم کردنی کۆبوونەوە گشتیەکانی کرێکاران، بنەمای واقعی پێکهاتنی شوراکانی شوێنی کارو ژیانی کرێکارانە...

کرێکارانی کوردستان .. کۆبوونەوە گشتیەکانی خۆتان سازبدەن و نوێنەرانی خۆتان هەڵبژێرن!

گرێبەستی کار، تاک لایەنەیە و لەلایەن کۆمپانیاکانەوە شەرعیەتی پێدراوە!

| وەستا مەهدی :

ئەگەر سەرنجێک لەسەر گرێبەستی کار لەیاسای کاری ژمارە ٣٧ی ساڵی ٢٠١٥ی عێراق بدەین، دەبینین وەک خۆی لەیاساکاری تازەی هەرێمی کوردستانیشدا هاتووە. کاتی خۆی ئێمە پێش دەرچونی یاسا تازەکەی هەرێم وتمان ودواشمان کرد لە پەرلەمان کە دەنگ نەدەن بە ڕەش نوسی ئەو یاسا کارەی کە حکومەتی هەرێم ئاراستەی کردون، چونکە ئەم یاسای کارەی حکومەتی هەرێم سەراپا لەدژی کرێکارانەو بۆ باڵادەستکردنی خاوەنکارو کۆمپانیاکان بەسەر دۆخی کارو کرێکارندا دەرکراوە. ئێمە لەکاتی خۆیدا وتمان ئەم ڕەشنوسی یاسایکارە بێجگە لە شەعیەتدان بەم واقیعە تاڵەی کە خاوە کارخانەکان و دەسەڵات سەپاندویانە بەسەر کرێکاراندا زیاتر نییەو دەبێتە تەوقێک و دەخرێتە ملی کرێکاران. تەنانەت ڕێگا دەدات کە کۆمپانیاکان بەکەیفی خۆیان وبۆ بەرژەوەندیەکانیان چۆن بیانەوێت ئاو کار بەکرێکاران دەکەن. ڕاستی ئەم قسانەمان بەڕۆشنی لەمەسەلەی گرێبەستی کاردا ئاشکرا دەبێت. کەوایە با سەرنجێک بدەین لەمەسەلەی گرێبەستی کار لەیاساکەدا:

یاسای کاری هەرێم بەڕۆشنی ڕێگەی داوە بەخاوەنکار تاک لایەنە و بێئەوەی کرێکارەکە ئاگادار بێت، نوسراوێکی ئامادەکراو بەکریکارەکە واژۆ دەکا وپێی دەڵێت ئەوە گرێبەستی کارەکەتە!. لەم نوسراوەدا هەموو مەرجەکانی خاوەنکار دانراوە و کرێکارەکەی پێ پابەندکردوە، بەبێ ئەوەی کەهیچ مەرجێکی کرێکارەکەی تێدا بێت، تەنانەت پرسی بەکریکارەکە کردبێ وبەر لە ئیمزاکردنی گرێبەستەکە خستبێتیە بەردەمی تابزانێت واژۆ لەچی دەکات. ئەمە لەکاتێکدایە کەلەیاساکەدا هاتوە "گرێبەستی کار دولایەنەیە ودەبێ بەڕەزامەندی هەردولا، کرێکارو خاوەنکار، واژۆ بکرێت"!.

ئێمە دەیان نسخەمان بەردەستە لەو جۆرە نوسراو وفۆرمانەی کە بۆ گرێبەست ئامادەکراوەو بەکرێکارانیان واژۆ کردوە کەچۆن کرێکاران پابەند دەکا بەو مەرجانەی کە خاوەنکار داینا‌وە وڕێگەشی لە کرێکارەکە گرتوە کەڕای خۆی لەسەربدات.

ئەم جۆرە گرێبەست کردنە، هەرخۆی پێش دەرچونی یاساکەش بەوشێوەیە بووە. خاوەنکار ئامادەی کردووەو بەکرێکاری واژۆ کردوەو کرێکاریش بەناچاری ڕازی بووە، هەر ئەمەش لە یاساکاری هەرێمدا جێگیر کراوە وکراوەتە یاسا. لەحاڵێکدا کرێکاران نە دەخاڵەتیان پێکراوەو نەوەک تەرەفی دووەم لەگرێبەستی کاردا جێگایەکی پێدراوە. بەڵام ئەگەر بۆ کرێکارەکە هۆکاری سەختی ژیانو بژێوی وای کردبێت بەناچاری مل بەم سیستەمە بدات، ئەگەر بێکاری و نەبونی فرسەتیکار کرێکارەکە ناچاربکات بەواژۆ کردنی هەر گرێبەستێک، بەڵام خۆ بۆ خاوەنکارو کۆمپانیاکان وانیە وحکومەت یاسای دەرکردوە ودانی ناوە بەوەدا کە گرێبەست دەبێ دولایەنەو بەڕەزامەندی هەردوو لابێت. لەحاڵەتێکی ئاوادایە تەنها ئەو ڕاستیە دەمێنێتەوە کەبڵێین شێوازی گرێبەستی کار لەسەرو یاساوە لەلایەن کۆمپانیاکانەوە شەرعیەتی وەرگرتوەو حکومەت وەزارەتیکاریش بەتەواوی لەگەڵ ئەم دۆخەدایە. بۆیە ئەوەی دەمێنێتەوە کرێکاران خۆیانن کە نابێ مل بەم دۆخە بدەن ونابێ واژۆ لە گرێبەستێک بکەن کە دەخاڵەتیان تێیدا نیەو ڕێگەیان پێنەدراوە مەرجەکانی خۆیانی تێدا جێگیربکەن.

واتە دەبێ کرێکاران ئەوە بزانن کە خاوەنکار پشت ئەستورە بە مامەڵەی حکومەت و وەزارەتی کارو خاوەنکارەکان ودەسەڵاتیان لە پشتە. ئەم واقیعە تەنها لە عێراق ولە هەرێم وانییە، بەڵکو لەدنیای سەرمایەداریدا سەرتاپا گیرە و لە هەر شوێنێک کرێکار هەبێت یاسای کاریان بۆ داناوە و لەڕێگای ڕێکخراوی کاری جیهانیەوە کردویانەتە ستانداردێکی جیهانی، تا برگەو مادە یاساییەکانی لەزۆربەی وڵاتانی دنیادا بەڕێوەببرێت بەڵام ئایە خاوەن کارخانەو دەسەڵاتی سیاسی لەئاستی دنیادا تاچەند توانیویانە بەدڵی خۆیان یاساو ڕێساکان بسەپێنن؟ وەڵامی ئەم پرسیارە لەسەر ئامادەیی کرێکاران و خەباتەکەیان وەستاوە. واتە بەو ئاستەی کرێکاران لەهەر وڵاتێکدا، هوشیاربن بەدۆخی خۆیان ویاسا بەرکارەکان، هاوکات بەو ئاستەی کە ڕێکخراوی کریکاریان هەیەو خۆیان لە یەکیەتیە کرێکارییەکاندا یەکگرتوو کردبێ و لەسەر مافەکانی خۆیان بەدەنگ هاتبن، بەو ئاستەش توانیوایانە هاوسەنگی دروست بکەن ودەستی خاوەنکارو کۆمپانیاکان لەسەر ژیانیان کورت بکەنەوە ونەک هەر یاساکان جێبەجێ بکرێ، بەڵکو توانیویانە یاساکان بەقازانجی خۆیان بگۆڕن و لەوانەش سەعات کار کەم بکەنەوە و موچە زیاد بکەن و بەگشتی سیستەمی کارکردنی بگۆڕن، بەجۆرێک کە لەخزمەتی کرێکاراندا بێت. بەکورتی ئەم واقیعە تاڵە، کرێکاران و هەڵسوڕاوانی کرێکاری بەرپرسیار دەکەت کە خەبات دژی یاساو ڕێسا داسەپاوەکان بەرێ بخەن وبۆ هەڵوەشانەوەی گشت ئەو یاساو ڕێسایانەی کە ڕێگە بەچەوسانەوەی کرێکاران دەدا، کرێکاران ئامادەو یەکگرتوو بکەن. بێگومان بۆئەمەش هێزی ڕێکخراو و هۆشیاری کرێکارانی لازمە و کرێکاران دەبێت لە شوێنێکەوە دەست پێبکەن. بۆیە دەبێ کرێکاران پشت بەخۆیان ببەستن و پشتگیری نوێنەرەکانیان بن تا کە هێز کە بتوانێت ئەم واقیعە سەختە بگۆری هێزی کرێکاران خۆیانە.

مێژوی بزوتنەوەی کرێکاری شاهیدی دەیان هەلومەرجی سەختتر لەوەی کەئێستا هەیە بووەو بەخەباتی کرێکاران کۆتایی پێهاتووە، بۆیە نابێ کرێکاران ملبدەن بەم واقیعە تاڵە ... حوزەیرانی ٢٠٢٣

“لەبەر نەبوونی نەمتوانی خویندن تەواوبکەم”

دیمانەیەکی کورت لەگەڵ کرێکارێکی دانیشتووی بەردە قارەماندا

| سازدانی، شاباز محمود :

مەرحەبا برا گیان!

سەرچاو.

ناویبەڕێزت!

گۆران.

دیارەخەریکیئاسنکۆکردنەوەیت ! بەڵێ.

لەکوێدائەنیشیت؟!

لەباینجان.

کرێچیت؟!

بەڵێ.

کرێکەتچەندە؟!

١٥٠هەزار.

منداڵت هەیە؟!

نەخێر.. ٥ مانگە هاوسەرگیریم کردووەو پەشیمانم لەزەواجەکەم بەهۆی بێ پارەییەوە، تووشی قەرزاری بووم، هەرچەند ئەکەم کرێی خانووەکەم پێ نادرێت. ئینجا کرێی مولیدەش بابوەستێت، ناچارم یان مۆبایلەکەی خۆم یان هی ژنەکەم بفرۆشم لەبەرخاتری کرێ .. ئەمە ژیانی کرێکارە لەم وڵاتەدا، ئێمەی کرێکار بەوجۆرە ژیانمان دەگوزەرێنین .. لەبەیانیەوە هاتووم بۆ ئاسن کۆکردنەوە هێشتاش بایی ٥ هەزارم کۆنەکردۆتەوە.

بێگومان پارەی بەنزینیشت لێ ئەڕوات !

بەڵێ وایە، لەبەیانیەوە دووجار هاتووم بۆ ئێرە بۆ ئاسن کۆکردنەوە، بایی ٥هەزاریشم چنگ نەکەووتووە ، پارە پەیدا ناکرێت.. خەڵک پێیان دەگووتم برۆ بخوێنە، لەبەر نەبوونی و داماووی نەمتوانی پۆلی شەشەمی زانستی تەواو بکەم، لەکاتێکدا یەکەمی پۆلەکەی خۆم بووم.

دانانی هەرجۆرە ئاستەنگی و قەیدو بەندێک لەبەردەم ئازادی ڕێکخراوبوون ومانگرتنی کرێکاراندا، سەرکوتگەریە!

کرێکارانی کوردستان.. گەنجانی ئامادەبەکار!

مل مەدەن بەگرێبەستی کاتی.. چونکە گرێبەستی کاتی بەکۆیلەکردنی کرێکاران وفەرمانبەرانە!

گرێبەستی کاتی داسەپاندنی سەعاتکاری زۆر وکرێ کەم و پەیوەست نەبوونی خاوەن کۆمپانیاکانە بەدانی زەمانی خانەنشینی و هەر جۆرە بیمەو پاداشتێکەوە.. گرێبەستی کاتی هەموو بڕیارێک بەخاوەن کارو کۆمپانیاکان دەدا و هەرکات بیانەوێت کرێکاران و فەرمانبەران لەسەر کارەکانیان دەردەکەن! .. کەوایە با ڕێگا نەدەین بەم ستەمگەری وکۆیلەکردنە..

با داوای ڕاگرتن و قەدەغەی کار پێکردنی کرێکاران و فەرمانبەران بەگرێبەستی کاتی بکەین. با حکومەت بەرپرسیار بکەین بەدابین کردنی کاری دائیمی وەیا بیمەی بێکاری تەسەل بۆ هەموو هاوڵاتیەکی ئامادە بەکار. کرێکاران و گەنجانی ئامادەبەکاری کوردستان هەقیانە، لەکاری دائیمی و بەکرێی گونجاوەوە، بەهەرەمدبن.. ئەرکی حکومەتە کەئەم خواستە دابین بکاو خۆی بەبرپرسیار بزانێت.

پڕۆژەی بەدیجیتاڵ کردنی دەستبەری کۆمەڵایەتی و "هەژماری من"، با لەخزمەت کرێکاران و بێکاراندا بێت

| دیلان سیروان :

پڕۆژەی بەدیجیتاڵ کردنی دەستبەری کۆمەڵایەتی ئەو پرۆژەیەیە کە بە هاوبەشی وەزارەتی کار و کاروباری کۆمەڵایەتی، فەرمانگەی تەکنەلۆجیای زانیاری و خزمەتگوزاریی دەستەبەری کۆمەڵایەتی، زیاتر لە ٤٠ هەزار دۆسیە، کە پێشینەی نزیکەی ١٥٠ هەزار کرێکاریان تێدایە، بە دیجیتاڵی دەکرێن و بەشێوازێکی نوێ ڕێک دەخرێنەوە، هاوکات پرۆژەی هەژماری من کە بەرنامەیەکی گشتگیری داراییە بۆ فەرمانبەرانی کەرتی گشتی و ئەوانەی خانەنشین دەکرێت، ئەم دوو پرۆژەیە پێکەوە ببەسترێنەوە تا یەکانگیر بێت و ڕێگری بکات لەچەندکاری بەمەش مافی کرێکاران لەدەستەبەری کۆمەڵایەتی پارێزراوتر دەبێت و دەرفەتی کار بۆ بێکاران زیاتر دەبێت.

گرنگییەکانی دەستەبەری کۆمەڵایەتی و هەژماری من

هەبوونی سیستەمێکی پێشکەوتووی دەستەبەری کۆمەڵایەتی و هەژماری من ، پایەیەکی سەرەکی بەهێزی هەر حکومەتێکە، پێویستە حکومەتی هەرێمی کوردستانیش پاراستنی مافەکانی کرێکاران و گەشەپێدانی هێزی کار، بە ئەرکی خۆی بزانێت ، هەروەها بەهێزکردنی کەرتی تایبەت وەک هاوبەشێکی سەرەکی حکومەت، یەکێکی دیکە بێت لە ئامانجە سەرەکییەکان و بە دامەزراندنی سیستەمێکی هاوچەرخی دەستەبەری کۆمەڵایەتی، کەرتی تایبەتیش سەقامگیرتر دەکات و کرێکاران متمانەی زیاتریان بۆ دروستدەبێت و بێکارانیش زیاتر ڕوو دەکەنە کەرتی تایبەت و لە چاوەڕوانی دامەزراندنی کەرتی گشتیدا نامێننەوە.

کێشەکانی بەردەم دەستەبەری کۆمەڵایەتی

خزمەتگوزاری ئێستای دەستەبەری کۆمەڵایەتی، لەگەڵ حکومەتێکی دیجیتاڵی یەکانگیر نییە، بەپێی زانیارییەکان تۆمارکردنی ڕێژەی پابەندبوون بە دەستبەرکردنی کرێکاران لە کەرتی تایبەت لە ژێر ١٠٪یە، ئەرکەکانی خاوەنکاران دەبێت وەک خۆی جێبەجێ بکرێت چیترڕێگە بەپێشێل کردنی مافەکانی کرێکاران نەدرێت و کرێکاران بێبەش نەکرێن لێی ، لەگەڵ ئەوەی دەستکەوتنی داتا و ئاماری دروست بۆ ناوەندی حکومەت و خزمەتگوزارییەکانی تر ئەستەم بووە، بەو پێیەی هەموو تۆمارەکان و مامەڵەکانی دەستەبەری کۆمەڵایەتی کاغەزیین.

بە دیجیتاڵکردنی داتای هەزاران و کرێکار

سیستەمی پێشووی دەستەبەری کۆمەڵایەتی، بارگرانییەکی گەورە بوو لە سەر کەرتی تایبەت و ڕۆتینێکی زۆری بۆ کارمەندان تێدا بوو، لە قۆناغی ئێستادا ئەرشیفکردنی دۆسیەکانی زیاتر لە ٥٠ ساڵی بەڕێوەبەرایەتییەکانی دەستەبەری کۆمەڵایەتی، زەمینەیەکی لەبار بۆ دامەزراندنی حکومەتی دیجیتاڵی دەڕەخسێنێت، بەپێی زانیارییەکان ئەم پرۆسەیە لە چەند مانگی داهاتوودا تەواو دەبێت و زیاتر لە ٤٠ هەزار دۆسیە کە دەکاتە زیاتر لە ٥ ملیۆن دۆکیۆمێنت، دەکرێتە تۆماری دیجیتاڵی، ئەم دۆسیانە، تۆماری پێشینەی نزیکەی ١٥٠ هەزار کرێکاریان تێدایە.

هاوکات بڕیارە حکومەت لەگەڵ پسپۆڕ و شارەزایانی بەئەزموون لە ڕێکخراوی کاری نێودەوڵەتی و کۆمپانیا ڕاوێژکارییەکانی تر، بە هەڵسەنگاندن و دووبارە ڕێکخستنەوە بۆ پرۆسەکانی دەستەبەری کۆمەڵایەتی هەڵبستێت، بە جۆرێک بگونجێت لەگەڵ ستانداردی نێودەوڵەتی، بە سوودوەرگرتن لە ئەزموونی سەرکەوتووی وڵاتانی پێشکەوتووی وەکوو ئەمریکا و ئیستۆنیا و ئوردن، هەروەها وەبەرهێنان لە داهاتی زیادەی سندووقی دەستەبەری کۆمەڵایەتی دەکات، بۆ گەشەپێدانی کەرتە ئابوورییەکانی وەکوو کشتوکاڵ و تەکنەلۆژیا و گەشتیاری.

ئامارەکانی ئێستا و پێشبینییەکان بۆ داهاتوو

لەبارەی بەدیجتاڵ کردنی دەستەبەری کۆمەڵایەتی و"هەژماری من"ەوە

| شاباز مەحمود :

بەپێی زانیارییەکان ژمارەی دەستەبەرکراوان بە سیستەمی کاغەزی لە ئێستادا، ١٣٩ هەزارە و بۆ سیستەمی دیجیتاڵی لە داهاتوودا، پێشبینی دەکرێت تا ساڵی ٢٠٢٤ بگاتە ٢٨٠ هەزار و بۆ ساڵی ٢٠٢٦ بگاتە ٤٢٠ هەزار دەستەبەر، هەروەها ژمارەی بەڵگەنامەکان بە سیستەمی کاغەزی لە ئێستادا زیاترە لە ٥ ملیۆن و تا کۆتایی مانگی ٩ی ساڵی ٢٠٢٣، سەرجەمیان لە سیستەمی دیجیتاڵی تۆمار دەکرێن.

لەڕابردوودا حکومەت تەنیا لایەنی سەرەکی دامەزراندن بوو، بەڵام دەکرێت ئەو هاوکێشەیە بگۆڕدرێت، بە شێوەیەک حکومەت هەلی کار تەنیا بە دامەزراندن لە کەرتی گشتی نەڕەخسێنێ، بەڵکوو بە کاری هاوبەش لەگەڵ کەرتی تایبەت ، دەرگای هەزاران دەرفەتی کار بکاتەوە ئەوەش بە بەستنەوەی دەستەبەری کۆمەڵایەتی و هەژماری من پێکەوە ڕێگری کردن لەچەندکاری لەسەرجەم سێکتەرەکاندا.

ئایا گرنگی بەدیجیتاڵکردنی دەستەبەری کۆمەڵایەتی چییە ؟!

بەووتەی بەرپرسانی دەستەبەری کۆمەڵایەتی ، هەر کرێکارێکی کەرتی تایبەت لەدەستەبەری کۆمەڵایەتی تۆمار بکرێت هەمان مافی فەرمانبەرانی حکومەتی دەبێت . پلانەکە بەجۆرێکە لەماوەی کەمتر لە دووساڵدا نزیک نزیکەی ٤٥٠ هەزار کرێکاری کەرتی تایبەت دەستەبەر دەکرێن .. بەگشتی ٣٨ هەزارو ٤٩١ پڕۆژەی دەستەبەر کراو هەیە کە ١٣٨ هەزارو ٩٢ کرێکار کاری تێدا دەکەن کەلەسەر ئاستی هەموو کوردستاندا زیاتر لە ٤٢ هەزار دۆسیە هەیە کەکاری تێدا دەکرێت لەشارەکانی هەولێر ودهۆک وسلێمانی وئیدارە سەربەخۆکاندا..

بەدیجیتاڵکردنی سیستەمی دەستەبەری کۆمەڵایەتی لەقۆناغی یەکەمدا بەسکان کردنی ئەو پڕۆژانە دەستی پێکردووە کەبە فایل لەلای وەزارەتی کار هەیە لەهەولێر ، کەلە ئێستادا تەنها ١٧ هەزارو ٥٠٠ پڕۆژە لەلای وەزارەتی کار هەیە. لەهەرێمی کوردستان ٤٢هەزار دۆسیە هەیە کەدابەشبوون بەسەر هەولێر ، سلێمانی ، دهۆک و ئیدارەی سەربەخۆی سۆران و گەرمیاندا .. بەپێی ئەو زانیاریانەی کەلە بەردەستدایە ، جیاکاری مووچە هەیە لەنێوان کرێکارانی ژنان و پیاوان کەلە ١٦% کەمترە لەچاو پیاوان . لە ١١% هێزی کاری کەرتی تایبەت و کاری سەربەخۆی منداڵانی خوار ١٨ ساڵن .. ئەگەر پرۆسەکە بەم شێوەیە بەڕێوە بچێت ، ئەوا بەکەمتر لەسێ مانگ تەواو دەبێت و دەچێتە قۆناغی دواترەوە..

یەکێک لەکارەکانی کارنامەی کابینەی نۆیەمی حکومەتی هەرێمی کوردستان ، گرنگیدانە بەکەرتی تایبەت و بەدیجیتاڵکردنی خودی حکومەتەکەی بۆ بەدەستهێنانی داهاتی زیاتر، چونکە بەووتەی کاربەدەستان خۆیان داهاتی ساڵی ٢٠٢٢ ، (١٩٤) ملیار دینار داهاتی سندوقی دەستەبەری کۆمەڵایەتی هەبووە ، وەکو ووتم پلانەکە بەوجۆرەیە کە ٤٥٠ هەزار کرێکار دەستەبەر دەکرێت .. بەپێی یاسا هەر کرێکارێکیش کەکار دەکات ، دەبێت لە٥% لەمووچەکەی ببڕدرێت و بدرێت بەسندوقی خانەنشینی و هەر خاوەنکارو کۆمپانیایەکیش دەبێت ١٢% بۆ هەر کرێکارێک بدات بەسندوقی خانەنشینی ولەحاڵەتی دواکەووتنیشدا بە٢% پارەکە سزائەدرێت.

خاوەنکارەکان خۆیان لەدەستەبەر (ضمان) ی کۆمەڵایەتی ئەدزنەوە ، بەڵام بەهۆی سیاسەتەکانی حکومەت و بەرەڵڵاکردنی بازاڕ بۆخاوەن کۆمپانیاکان و پەیڕەوی لە سیستەمی گرێبەستیکاتی، بەشی زۆری کۆمپانیاو خاوەن کۆمپانیاکان لەپێدانی مافی خانەنشینی بەکرێکاران، خۆیان ئەدزنەوە وچاودێری ڕەووشی کرێکاران بەگوێرەی پێوویست نییە. هەموو ئەو هەنگاوانەش کە دەسەڵات دەستی بۆ بردووە تەنها بۆ ئەوەیە کەدەمی ڕێکخراوی کاری نێودەوڵەتی و حکومەتی عێراق دابخات و بڵێن: حکومەت مافی خانەنشینی بۆ کرێکاران دەستەبەرکردووە .

٢٦/٦/٢٠٢٣

حکومەت بەرپرسە لەدابین کردنی هەلی کار ودانی بیمەی بێکاری بەهەر هاوڵاتیەکی ئامادەبەکار!

نەبوونی پشووی ساڵانە پێشێلکردنی مافێکی سەرەتایی کرێکارانی کوردستانە

| عامر سابیر:

لە ژمارەی ڕابردووی دەنگی کرێکاردا (ژمارە ٤٦ کە لە جونی ٢٠٢٣ دا لە چاپ دەرچووە)، نامەی کرێکارێکی کارگەی ماستی سلێمانی تیادایە کە سکاڵای بۆ دەنگی کرێکار هێناوە و بەکورتی باسی هەڵاواردن و بێ مافی خۆیان دەکات لەو کارگەیەدا. لەم کارگەیەدا زیاتر لە ٣٠٠ کرێکار بە دووشیفت ئیش ئەکەن و ڕۆژانە ٢٥٠ بۆ ٣٠٠ تەن بەرهەمی شیرەمەنی دەخەنە بازاڕەکانی کوردستان و عیراقەوە و کرێکاران هەفتانە شەش ڕۆژ کارئەکەن و مووچەی مانگانەیان لە نێوان ٤٠٠ هەزار بۆ ٥٠٠ هەزاردایە.

یەکێک لەو بێ مافیانەی نامەی ئەم کرێکارە باسی کردووە نەبوونی هیچ پشوویەکی ساڵانەیە و ئەڵێ ئەگەر کرێکارێک لە مانگێکدا تەنانەت سەعاتێک بە هەر هۆکارێکەوە نەچێتە سەرکارەکەی ئەوا لە مووچەی مانگانەکەی پارەی ئەو سەعاتە ئەبڕن. بەداخەوە کە نەبوونی پشووی ساڵانە تەنها کێشەی کرێکارانی ئەم کارگەیە نییە، لە هەموو کوردستاندا لە بەشێکی زۆری کەرتی تایبەتدا ئەم مافە سەرەتاییەی کرێکاران زەوت کراوە لە لایەن خاوەنکار و کۆمپانیاکانەوە.

سەپاندنی پشووی ساڵانەی چوار هەفتە و پێنج هەفتە (بۆ ئەو کرێکارانەی کە بە ڕۆژ ئیش ئەکەن لە ٨ی بەیانی بۆ چواری ئێوارە)، وە پشووی شەش هەفتە لە ساڵێکدا (بۆ ئەو کرێکارانەی کە بە شیفت ئیش ئەکەن)، سەپاندنی ئەم مافە سەرەتاییە بەرهەمی خەباتی دورودرێژ و لە مێژینەی چینی کرێکارە لە ئاستی جیهاندا کە ئێستا لە هەموو دنیادا سەپێندراوە بەسەر خاوەنکار و سەرمایەداراندا و وەک مافێکی بێ ئەملاوئەولا سەیر ئەکرێ.

لە کاتێکدا کە خاوەنکار و سەرمایەدارانی چاوچنۆکی کوردستان ئەم مافە سەرەتاییەی کرێکارانیان زەوت کردووە و لە سەر حیسابی جەستە و ژیانی کرێکاران و خانەوادەکانیان سەرمایەی زیاتر کەڵەکە ئەکەن، دەسەڵاتدارانی گەندەڵ و بێدەربەستیش هیچ خۆیان بە لێپرسراو نازانن لە بەرانبەر ئەم مافە سەرەکی و سەرەتاییەی کرێکارانی کوردستاندا و بێدەنگیان هەڵبژاردووە و خەریکی تاڵانی خۆیانن و هیچ باکیان نییە و قسەکردن لەسەر بێ مافی کرێکارانی کوردستان بە کاری خۆیانن نازانن.

گەرچی وەرگرتنی پشووی ساڵانە وەک یەکێک لە مافە سەرەتاییەکانی کرێکاران لە سەرەتادا بە زۆر سەپێندراوە بەسەر چینی دەسەڵاتداردا، بەڵام لە ئێستادا سەرمایەدارانی وڵاتانی تر ئەم مافەی کرێکاران لە بەرژەوەندی خۆیاندا ئەبینن و ئەڵێن ئەوەی کە کرێکارەکانیان چەند هەفتە پشووی ساڵانە بە کرێی تەواوە وەرئەگرن و بۆ چەند هەفتە ئەچین بۆ سەفەری وڵاتانی تر، یان لەگەڵ ئازیزان و خانەوادەکانیاندا ئەو چەند هەفتەیە بەخۆشی بەسەر دەبەن و لە باری جەستەیی و دەروونییەوە پشوودەدەن، ئەمە وا ئەکات کە کرێکارەکانیان (هێزی کاریان) ئاسودە بێ و زیاتر حەز لە ئیشەکانیان بکەن و توانای داهێنان و خەلاقییەت و بەرهەمهێنانیان (پڕۆداکتیڤیتی) ئەچێتە سەرەوە و ئەمەش سود ئەگەیەنێ بەو کارگە و کۆمپانیایانەی ئیشی تیادا ئەکەن.

ئەم بێ مافییەی کرێکاران کە لە کوردستاندا بەڕێوە دەچێت، لە کەم شوێنی جیهاندا هاوشێوەی ئەدۆزرێتەوە. نەبوونی پشووی ساڵانە بۆ هێزی کاری هەر وڵاتێک، کێشەیەکی گەورەیە نەک هەر بۆ ئەو کرێکارانەی کارەکە ئەکەن، بەڵکو بۆ هەموو کۆمەڵگا. ئەم بێمافییە سەرچاوەی دەرهاویشتنی زۆر جۆر نەخۆشی دەروونییە لە کۆمەڵگادا کە نەوەکانی ئایندەش پێوەی ئەناڵێن.

ژمارەی ئەو کرێکارانەی کە لە کوردستاندا ناچارن حەوت ڕۆژ کار بکەن بەبێ هیچ پشوویەک، یان ئەو کرێکارانەی کە ناچارن دوو ئیش و سێ ئیش بکەن، کەم نین لە کوردستاندا. ئاخر کرێکارێک حەوت ڕۆژ کار بکات، ئیتر چۆن هیلاکی جەستە ئەیەڵێ کاتێکی بەسود لە گەڵ منداڵ و هاوسەر و ئازیزانیدا بەسەر بەرێ، ئیتر چۆن فریای بیرکردنەوە و خوێندنەوە و تەغزیەی ڕوحی خۆی ئەکەوێ.

بەرەی چەپی کۆمەڵگا، ڕابەرانی سەراسەری چینی کرێکار لە ڕونگەی بەرژەوەندی چینی کرێکارەوە بۆ دیاردەکان ئەڕوانن و دنیا ئەبینن. هەر لەسەرەتای ڕاپەڕینی ساڵی١٩٩١دا، لەو کاتەی شوراکان لە شارەکانی کوردستاندا دامەزران وەک ئەڵتەرناتیڤی چینی کرێکار بۆ بەڕێوەبردنی کۆمەڵگا، دوان لە داوا و دروشمە سەرەکییەکان بریتی بوون لە (٣٥ سەعات کار لە هەفتەدا بە دوو ڕۆژ پشووی لەسەریەکەوە) وە (کاری گونجاو یان بیمەی بێکاری بۆ هەموو ئامادە بەکارێکی سەرو ١٨ ساڵ). لە کاتی خۆیدا زۆر لە کەسانی نائاگا و لایەنگرانی سەرمایەدارانی کوردستان، گاڵتەیان ئەکرد کە کەی کاتی ئەم داوایانەیە. ئێستا لە پاش ٣٢ ساڵ لە دەسەڵاتی ئەحزابی قەومی کورد، پەیوەندی حەیاتی ئەم دوو داوایە بە ژیانی کرێکاران و هەموو کۆمەڵگای کوردستانەوە لە هەموو کات حەیاتی تر و پێویست ترە.

بەداخەوە ئەم کرێکارەی کە ئەم سکاڵایەی گەیاندووە بە دەنگی کرێکار ناوی خۆی ئاشکرا نەکردووە لە ترسی دەرکردن و نان بڕین لە لایەن کۆمپانیاکەوە. ئەمە کێشەیەکی واقعی ئەمڕۆی کرێکارانی کوردستانە کە یان لە بێکاریدا ڕاگیراون یان ئەوانەی کاریشیان هەیە بە مووچەیەکی کەمەوە ناتوانن بچووکترین ناڕەزایەتی بە ئاشکرا دەربڕن، دەنا لەگەڵ هەڕەشەی دەرکردن و نانبڕیندا بەرەوڕوو دەبنەوە و کە دەریش کران حکومەتی دز و تاڵانچیانی کوردستان بە هانایانەوە ناچن و سزای خاوەنکار و کۆمپانیاکان نادەن لەسەر ئەم پێشێل کردنی مافە و ئەم دکتاتۆرییەتەی بەرانبەر بە کرێکارانی کوردستان ئەیکەن.

گفتو گۆ لەگەڵ یەکێک لە کرێکارانی کارخانەی "ئینتەر ناشناڵ ئارمورد ڤیەکڵ"دا

| سازدانی محمود حەلاق :

کارخانەی ئینتەر ناشناڵ ئارمورد ڤیەکڵ، کارخانەیەکی مام ناوەندی پیشەسازییە ودەکەوێتە سەر جادەی ١٠٠م سلێمانی نزیک گوندی کانی جنە.. زیاتر لە ١٠٠ کرێکار کاری تێدا دەکەن. دەنگی کرێکار لەگەڵ یەکێک لەو کرێکارانەی کەلەوێ کاردەکات گفتوگۆیەکی کورتی لەگەڵدا ئەنجام داوە. ئەمەی خوارەوە دەقی گوفتوگۆکەیە، بەلام لەبەر سەلامەتی کارو دورخستنەوەی ترسی لەسەر کار دەرکردن، نەمان ویست ناوو وێنەی کرێکارەکە دابنێین ...

دەنگی کرێکار: سلاو ، ئەم کاتەتان باش ..

کرێکارەکە : سلاو لە ئێوەش ، خۆشحاڵم کە دەبینم ڕۆژنامەیەکمان هەیە و دەتوانین قسەی خۆمانی تێدا بکەین ..

دەنگی کرێکار : زۆر سوپاس بۆ تۆش کە ئەم کاتەت بەئێمەدا بۆ ئەوەی لەسەر بارودۆخی ئێوە ئاگاداربین .. ئێوە ئەزانن لە کوردستاندا سەدان کارخانە هەیە، مەگەر هەر تەنها ئەوانەی کەکاری تێدا دەکەن بزانن لەکوێیە و چ کارێک ئەنجام دەدەن .. سەرەتا پێمان باشە بزانین ئەو کارخانەیە دەکەوێتە کوێی شارەوەو چ کارێکی تێدا ئەنجام دەدرێت؟!

کرێکارەکە: بەڵێ ئەو کارخانەیەی کەمن کاری تێدا دەکەم ناوی "ئینتەرناشناڵ ئارمۆرد ڤیەکل"ە و دەکەوێتە سەر جادەی ١٠٠مەتری سلێمانی و نزیک گوندی کانی جنەیە.. زیاتر لە ١٠٠کرێکاری خاوەن پێشەی جۆراوجۆرو شارەزا لەبواری بەرهەمهێنان و چاک کردنەوەی ئۆتۆمبێلی تێدایە .. ئێمە ئۆتۆمۆبیلی عادی دەکەین بە درع . یەعنی گولە نەبڕ.

دەنگی کرێکار : زۆر باشە ، ئەی باشە ڕۆژانە چەند سەعات کاردەکەن؟

کرێکارکە: ڕۆژی ٨سەعات، بەیانیان لە سەعات ٨ دەست دەکەین بەکارکردن هەتا سەعات ١٢ ی نیوەڕۆ، دواتر یەک سەعات ئیستراحەت دەکەین و سەعات یەک دەست دەکەینەوە بەکارکردن هەتا سەعات ٤ی ئێوارە.

دەنگی کرێکار : ئایا نانخواردنتان لە سەر کێیە؟!

کرێکارەکە : لەسەر خاوەنکاری کارخانەکەیە، هەموو ژەمی نیوەڕوانێک خواردنیباشمان هەیە بەگۆشت و موقەبیلاتیشەوە.

دەنگی کرێکار : شێوازی هات و چۆکردنتان چۆنە ؟!

کرێکارەکە : بەیانیان بەئۆتۆمۆبیلی کارخانە کۆمان دەکەنەوەو دەمانبەنە سەرکار ، ئێوارانیش دەمانگێڕنەوە نزیک شوێنی نیشتە جێبوونمان .

دەنگی کرێکار : لەڕوی سەلامەتیەوە چیتان بۆکراوە؟

کرێکارەکە: زۆرشتمان بۆ دابین کراوە وەک جلوبەرگی تایبەت و کەرەستەی خۆپاێزی و حەریق و ئامبولانس بۆ کاتی ڕوداوی نەخوازراو، وە زۆر شتیتریش.. خۆی دەبوایە لانیکەم معاون طبیشمان هەبوایە لەگەڵ نۆرینگەیەک، بەلام ئەوەمان کەمە، سەیارەی ئامبولانسی ئامادەکراوی لێیە..

دەنگی کرێکار : ئێوە دەستەبەری کۆمەلایەتی – ضمان کراوون؟

کرێکارەکە : بەڵێ ، هەموومان .

دەنگی کرێکار : ئەی موچەتان چۆنە؟

کرێکارکە : وەک یەک نییە، هەیە ٧وەرەقەیە، بەلام لە ٥٠٠هەزار کەمتر نییە . هەموو مانگێکیش پێش دوو ڕۆژ یان یەک ڕۆژ دوای کۆتایی مانگ مووچەکانمان ئەدەنێ

دەنگی کرێکار : دوبارە سوپاس بۆبەڕێزتان .

هاوڕیانی کرێکار، هەڵسوڕاوانی بزوتنەوەی کرێکاریی!

بڵاوکراوەی دەنگی کرێکار، دەنگی ئێوەیە، داکۆکی لەمافو خۆاستەکانی ئێوە دەکاو لەڕیزی خەبات وناڕەزایەتیەکانی ئێوەدا ڕاوەستاوە. دەنگی کرێکار هیچ شەرتومەرجێکی نییە بۆ گەیاندن وبڵاوکردنەوەی بیروراو بۆچون وخواستەکانتان.. کەوایە ئەم بڵاوکراوەیە بەدەستەوە بگرن وبەبڵاوکراوەی خۆتانی بزانن، بەشیوەی گونجاوی خۆتان هەواڵ وبابەتی بۆ بنێرن وبنوسن، بیخوێننەوە وبەدەستی هاوڕیانی ودۆستانی خۆتانی بگەیەنن..

بۆ گەیاندنی هەربابەت وهەوڵێک لە ڕێگای ئەم ژمارە تەلەفۆنانەوە لەگەڵمان پەیوەندی بگرن:

07702237250
07701511043

ڕووداوەکانی شوێنی کار

گۆشەیەکە
شاباز محمود ئامادەی دەکات

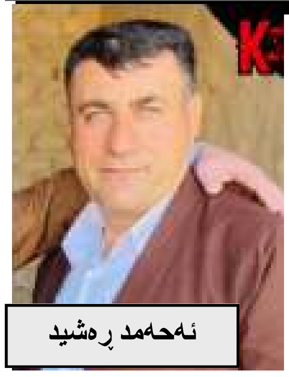

ئەحەمد ڕەشید

گوندی هەمزەی سەربەناحیەی شوان: کرێکارێکی کشتوکاڵی بەهۆی وەرگەڕانی دەڕاسەوە گیانی لەدەستدا

لەگوندی هەمزەی سەربەناحەی شوان، کرێکارێکی کشتوکاڵی بەناوی ئەحەمد ڕەشیدەوە، لەکاتی دروێنەدا وبەهۆی وەرگەڕانی دەڕاسەوە گیان لەدەستدەدات. ئەمەش بەیەکێک لە ڕوداوە دەگمەنەکان دادەنرێت.

ئیسماعیل ئەنوەر

گەرمیان: بەهۆی تەقینی تایەی سەیارەوە، پێشەوەرێک گیان لەدەستدەدات

ڕۆژی سێ شەممە ٢٠ی حوزەیاران لەگوندی ساڵح ئاغای سەربەناحیەی قۆرەتوو، پیشەوەرێک بەناوی ئیسماعیل ئەنوەر محمود، لەدایک بووی ١٩٩٥، لەکاتی گۆڕینی تایەی سەیارەیەکدا، تایەکە دەتەقێ وگیان لەدەستدەدات.

لەپڕۆژەیەکی کۆمپانیای درەوستی دا، سێ کرێکار، دەبنە قوربانی ڕوداوێکی کار

لەیەکێک لەپڕۆژەکانی کۆمپانای درەوستی بۆ دروستکردنی شوقە، بەهۆی ڕوخانی ئەسکلەوە، سێ کریکاربەناوەکانی عبدالسالام یونس مستەفا، حیکمەت ئەحمد محەمد، سادق محمد نوری، گیان لەدەست دەدەن وکرێکارێکی ترش بەسەختی برێندار دەبێت. شایانی باسە کرێکارەکان دانیشتوی شارەکانی ناوەڕاست و خواروی عێراقن.

وێنەیەک لەچەمچەماڵەوە !

ئەوە ژیانی کرێکارانی ژینگەپارێزە لەچەمچەماڵ ... لەڕاستیشدا ژیانی هەموو کرێکارانە ... ژیانی هەموو ئەو زەحمەتکێش و کرێکارانەیە کەڕۆژانە لەپێناوی چەند هەزار دینارێکدا خوێنیان دەبێت بەئاو و گیرۆدەی سەدان گرفت و دەردو بەڵاو نەخۆشی دەبن ... ئەوە ژیانی هەموو ئەو کرێکارانەیە کەبەردەوام لەلایەن کۆمپانیاو حکومەتەوە پەلامار دەدرێن و دەکەوونە بەرشاڵاوی موچەبڕین و بەبارمتەگرتنی ژیانی منداڵ و خاوخێزانەکانیان ..

کرێکاران لەنێوان هەردوو بەرداشی حکومەت و کۆمپانیاکانیدا ڕۆژانەو مانگانە دەهاڕدرێن و دەخرێنە ناو تەڵەی سیاسی و ساختەکاری و چەواشەکارییەکانی ئەوانەوەو خۆیان ئەدزنەوە لەو سواڵ و سەدەقەیەی ئەوان کەبەناوی موچەوە ئەیدەن بەکرێکاران ... هەموو ئەم تاوانکاری و سیاسەتە دژی کرێکارییە ئاشکرایانە بەحەقی ئەوان دەڕواتە پێشەوە ، هەرلە خۆدزینەوەی پێنەدانی مووچەوە ، هەتا ئەگاتە کلک و گوێ کردنی موچەکانیان ، هەتا دەگاتە ڕاگرتنی موچەکانیان ٤٠ ڕۆژو چەند مانگ جارێک ، هەتا دەگاتە لەسەرکار دەرکردن و ترساندنی ئەوان بەبێکاری ، هەتا دەگاتە هێنانە پێشەوەی دەیان کێشەو گرفتی کۆمەڵایەتی و خێزانی ، هەتا دەگاتە دووبەرەکی نانەوەو جیاکاری لەنێوان کرێکاراندا، هەتا دەگاتە ناچارکردنی کرێکاران بۆ ملدان بەسیاسەت و خواستی دژی مرۆیی خۆیان لەپێناوی قازانج و کەڵەکەی چەتەیی سەرمایەدا ...

ئیتر بۆ کرێکاران هیچ ڕێگایەک نەماوەتەوە بۆ دەربازبوون لەم هەمووە میحنەت و کێشەو دەردە سەریانە جگەلە خۆڕێکخراوکردنی خۆیان ، جگەلە کۆبوونەوەی خۆیان لەدەوری یەکتری ، جگەلە توندو تۆڵ کردنی ڕیزەکانی خۆیان لەپێناوی خۆیاندا ، لەپێناوی گەورەکردنەوەی فشارەکانی خۆیاندا ، لەپێناوی گێڕاندنەوەی ئیرادەی خۆیان بۆ فەرزکردنی خواست و داخوازییەکانی خۆیان بەرەو ژیانێکی باشتر لە ئێستایان ... تەنها ئەم ڕێگایەیە کە زامنی ئەوان دەکات بۆ پێشگرتن بەشاڵاو و بەسیاسەتی دژی کرێکاری ئەوان ... ئەگەر ئەم ڕێگایە هەڵنەبژێرن ، ئایا ڕێگایەکی تر ماوە لەبەردەم ئەواندا !!

حکومەت بەرپرسە لەسەلامەتی تەندروستی و دابینکردنی لانیکەمی ژیانی هاوڵاتیان!

دەبێ کارکردن بژێوی کرێکاران مسۆگەر بکات، نەک بیانکاتە قوربانی!

خواستەکانی کرێکارانی کوردستان لەپێناو ڕاوەستانەوە بەرامبەر بەڕووداوەکانی شوێنی کار

⁕ تەرخانکردنی بەشێک لەداهات وقازانجی ساڵانەی کۆمپانیا و خاوەنکار وپرۆژەکان بۆ دابین کردنی پێداویستیەکانی سەلامەتی گیانی کرێکاران.

⁕ کەمکردنەوەی سەعاتکاری ڕۆژانەو زیاد کردنی ماوەی پشوو لەکاتی کاردا.

⁕ ئەرکی حکومەتی هەرێمە کەڕەوشی کارکردن لەهەموو کارگەو کومپانیاو پرۆژەکانی کەرتی حکومی وکەرتی تایبەت ، بەهاوبەشێ لەگەڵ نوێنەرانی کرێکاراندا، بخاتە ژێر چاودێریەوە وبەپێی ستاندارده جیهانیەکان مەرجەکانی سەلامەتی شوێنیکار لەبەرچاوبگرن. بەپێچەوانەوە لەگەڵ سزای توند بەڕەوویان بکاتەوە.

⁕ قەرەبوکردنەوەی کەسوکاری قوربانیان وبڕینەوەی موچەی خانەنشینی بۆ هاوسەرو منالەکانیان. .

**حکومەت بەرپرسە لەپابەند کردنی کۆمپانیاکان، بەدابین کردنی مەرج و پێداویستیەکانی سەلامەتی شوێنی کارەوە! .
کرێکاران نابێ مل بدەن بەکارێک کەپارێزراونەبێت.
ئەرکی خاوەنکارە هەموو پێداویستییەکانی سەلامتی کار بۆ کرێکاران دابین بکات.**

**بەسوپاسەوە کۆمەکەکانتان گەیشت
١٠٠ $ سەعید ئەحمەد/ئەمریکا
١٠٠$ حەمید نادر/کەندا
١٠٠$ داهاتی شەوی هاوپشتی/کەنەدا
٥٠٠ هەزار دکتۆر تەها ڕەسوڵ
١ ملیۆن گروپی کۆمپانیاکانی قەیوان**

باشکردنی دۆخی ژیان وکار، هاتنە مەیدانی یەکگرتوانەی کرێکارانی دەوێت

کرێکارانی کوردستان بۆ تێپەڕاندنی ئەم دۆخەی بەسەرانیداسەپێنراوە پێویستیان بە بزوتنەوەیەکی کۆمەڵاتی هەیە،لەکارگەو شوێنی کارەکانیان ئەبێ لە دەوری خواستی زیاد کردنی کرێ ،کەم کردنەوەی سەعات کار ،دابینکردنی سەلامەتی شوێنی کار،دەسەبەرکردنی بەردەوامی کار،هەڵوەشانەوەی گرێبەستی کاتی،دە سەبەرکردنی کرێکاران و باشکردنی سیستەمی بیمەکان بەجۆرێک کە بیمەی بێکاریش لە خۆ بگرێت ،ئازادی ڕێکخراوبون بە جۆرێک کە کرێکاران خۆیان دەیانەوێت ،لە گەرەکوو شوێنی نیشتە جێ بوون پێویستە لە دەوری دابین کردنی خوێندنی بەخۆڕایی وداودەرمان و کارەبا ئاوو گشت خزمەت گوزایەکانی تر هێڵی پاس بە نرخی گونجاوو ...هتد .بەم جۆرە یەک بزوتنەوەی سەراسەری ڕێکخراوو دە توانێت هاو سەنگی هێز بەقازانجی کرێکاران بگۆرێت لانی کەم کرێکاران هەناسەیەک هەڵمژن و چیتر دوکار نەکەن چیتر پارەی دو فاتورەی کارەبا نەدەن چیتر بەدوای دابینکردنی داوو دەرمان داوای کۆمەک لەخەڵکی نەکەن ،تەئمین کردنی بزوتنەوەیەکی کۆمەڵانی هاتنە مەیدانی هەڵسووڕانی کرێکاری دەوێت لە کارخانەکان و لە گەڕەکەکان ،ئەم بزوتنەوەیە پێویستە لە شوێنەکە وە دەست پێبکات ،حاڵی حازر نارەزایەتی کرێکاران لە دۆخی کار لێرەو لەوێ شەپۆل ئەدا جمو جوڵێک دەستی پێکردووە ،سەرباری کە م تەجروبەی و بێ ئاسۆیی بەڵام ئەم جمۆجوڵە تەنها لێک گرێدانێک و دانی ئاسۆیەکی ڕۆشن دەتوانێت هەنگاوێک بێت بەرەو بزوتنەوەیەکی کۆمەڵاتی جەماوەری کرێکاری بۆ زامنکردنی ژیانێکی ئاسودەتر لەمەی کە ئێستا هە بە .

دەنگی کرێکار

WORKER'S VOICE

سەرنوسەر : مەهدی ڕەسوڵ

dangikrekar@yahoo.com

Mob: 07702237250

دوالاپەڕە

ژمارە (47) ساڵی چواردەهەم / تەمموز / جولای 2023

بەمەبەستی بەدواداچون بۆ موچەی نەدراوی کرێکاران، تیمێکی ڕۆژنامەی دەنگی کرێکار سەردانی بەڕیوەبەری نەخۆشخانەی "شەهید شەوکەت" لە سیدسادق دەکات.

| مەحمود حەلاق:

سەرلەبەیانی ڕۆژی ١١ی حوزەیران، تیمێک لەدەنگی کرێکار، کەپێکهاتبوو لە وەستا مهدی، شاباز مەحمود و محمود حـــــلاق، بەمەبەستــی بەدواداچــوون بۆکەیسی کرێکارانی ژینگەپارێزی سـیدسـادق لەگەڵ سـتافێک لەبەریوەبەرایەتی خەستەخانەی "شەهید شەوکەت" بۆماوەی کاژێرێک کۆبوونەوە .. لەم کۆبونەوەیە قسەوباسێکی تەسەل کرا لەسەر مووچەی ٤ مانگی کرێکارانی خەستەخانەکە کەوتۆتە ناو گیروگازی کۆمپانیاو حکومەتەوەو هەتا ئێستا مووچەکانیان بۆ نەگێردراوەتەوە. شایانی باسە٢٧ی ئازاری ئەمساڵیش، تیمێک لەدەنگی کرێکار لەگەڵ دوو نوێنەری کرێکارانی نەخۆشخانەی شەهید شەوکەت بەناوەکانی فریادو هێمن سەردانی بەڕێوەبەرایەتی هۆبەی کاری سلێمانیان کرد بەمەبەستی ئاگادارکردنەوەی هۆبەی کار لەسەر کەیسەکەیان .. دوای مانگێک دیسانەوە ستافێکی دەنگی کرێکار لەڕێکەوتی ٢٣ ی ئایاری ٢٠٢٣دا بەمەبەستی بەدواداچوون بۆ کەیسی نابراو، سەردانی وەزارەتی کارو لەگەڵ وەزیری کاردا کۆبوونەوە تا وەزیری کار لەکێشەی ئەم کرێکارانە ئاگادار بکاتەوە. لەکۆبونەوکەدا داوا لەبەرێوەبەری خەستەخانەی شەهید شەوکەت، بەناوی دکتۆر سەرکان ئەحمەد کرا تا دەربارەی کەیسی کرێکارەکان، کیتابێکی فەرمی ئاراستەی بەڕێوەبەرایەتی گشتی تەندروستی سلێمانی بکات و هەوڵی جدی بدات بۆ سەرفکردنی مووچە نەدراوەکانی کرێکاران. لەئەنجامدا ئەویش بەڵێنیدا کەبەجدی بەدواداچون بکات و لایەنی لێپرسراو ئاگادار بکاتەوەو هەتا بەدەم خواستی کرێکارەکانەوە بێت کەچەندین مانگە لەچاوەڕوانیدا ڕاگیراوون ...

شانۆیی "ئەو پیاوەی بوو بەسەگ"

| دەنگی کرێکار :

ئەو پیاوەی بوو بەسەگ، ناوی دوابەرهەمی "تیپی نواندنی قەڵادزێ"یە، کە لە دوانیوەڕۆی ڕۆژی پێنج شەممە ڕێکەوتی ١٥/٦/ ٢٠٢٣ و ڕۆژانی دواتر نمایشکرا. بەکر محمود بەڕێوەبەری بەشی هونەری ئەم بەرهەمە شانۆییە بۆ دەنگی کرێکار گووتی ، بەرهەمە شانۆییەکە لە دەرهێنانی(مامۆستا خدر محەمەد) ە بەرهەمی نوسەری ناوداری ئەمریکی ، ئەرجەنتینی (ئۆزڤاڵدۆ دراگۆن)ە ، کارەکە سێ کوڕو کچێک نمایشی تێدا دەکەن . یەکێکە لەو تێکستە شانۆیانەی کە خۆی لەشانۆی عەبەسی و بێهودەییدا دەبینێتەوە . کاتێک مرۆڤ بێ هیوا دەبێ لەژیان ، کە ژیان و جیهان مانای مرۆڤ دۆستانەی خۆی لەدەستدەدات ، بەکر محمود زیاتر باسی لە بەرهەمە شانۆییەکە کردو گوتی، لەکارە شانۆیەکەدا ئینسان لەبەها ئەخلاقیەکان دادەماڵدرێ لەژێر سایەی سیستەمی سەرمایەداریدا ، وەک شت ، وەک ئامێر ، وەک سەگ مامەڵەی لەگەڵ دەکرێ ، ئەو واقیعە تاڵە ژیانی هەزاران هەزار خێزانە کەلەپێناوی قوتی ژیان و خێزانەکەیدا بەدوای کاردا دەگەڕێ و ئامادەیە ڕۆڵی سەگێک ببینێ لەپێناوی بەختەوەری یان مەمرەو مەژی خێزانەکەیدا ، بەکر مەحمود پێی وایە ئەمە ڕوخساری حەقیقی دونیای سەرمایەداریە کە ئێمە لەو شانۆگەریەدا نیشانمانداوە.

دوا ستون

بەکورتی

ڕۆژی جیهانی و خەبات لەدژی کارپێکردن بە منالان!

کارکردن بەمناڵان نیشانەیەکە لەنیزامی کۆیلەیەتی کاری بەکرێ. ڕێکخراوی کاری جیهانی لەساڵی ٢٠٠٣ وە ڕۆژی ١٢ی حوزەیرانی وەک "ڕۆژێکی جیهانی بۆ بەرەنگاربوونەوەی کاری منالان" ڕاگەیاندوە تا سەرنجی ڕای گشتی بۆ سەر ئەم دیاردەیە ڕابکێشێت. بەم بۆنەیەشەوە هەموساڵێک چالاکی جۆراوجۆر دەکرێ و زمانی ڕاگەیاندنەکانی سەر بەچینی دەسەلاتدار، دەکرێتەوەو دەستدەکەن بەبانگەشە وپروپاگەندە کردن. بەڵام ئەوە خێزانە کرێکاریەکانە کەهەموو جارێک دەڵێن: "خۆزگەمان بەساڵی پار"!، چونکە هەرساڵێک کەدێت و دەڕوا دامێنی تاوانەکان، ستەم وتوندوتیژی لەسەر ژنان، کاری منالان، فراوان بوونەوەی ماددەهۆشبەرەکان، هەژاری و کەم خۆراکی وجەنگو نائارامی تادێت ڕوو لەسەر دەکات. لەم سەدەیەی بیستو یەکەمدا، کاتێک گوێبیستی ئەوە دەبین کە ١٥٦ بۆ ١٦٠ ملیۆن منداڵ ناچار کرابن بەکارکردن، ئیتر چ ڕاستیەک لەپشت بانگەشەی دەوڵەتان و ئەو نیزامە دەهێڵێتەوە، کەکرێکاران تێدا ناچان بۆ دابینکردنی بژێوی ڕۆژانەیان کاربکەن!.

کۆیلەیەتی منالان گۆشەیەکە لە نیزامی زاڵمانەی سەرمایەداری، کەچارەنوسی کۆمەڵگای بەشەری لەدەستدایە. لەنیزامێکی ئاوادایە کەکارپێکردن بەمنالان بۆتە سەرچاوەیەک بۆ کۆکردنەوەی قازانج وکەلەکەی سەرمایە. لەپاڵ ئەمەشدا، کویلەکردنی منال، دەستدرێژی سێکسی بۆ سەریان، تا قاچاغچیتی کردن بەمناڵەوە، بەکارهێنانی منال لەبری قەرزی خێزان، چەکدارکردنی منالان لە سوپاو میلیشای حزبی وحکومەتیدا، ئەمانەو دەیان مامەڵەی دزێوی تر کەڕووبەڕووی منالان دەبنەوە، هەمووی بەبەرچاوی ڕێکخراوە جیهانیەکان و ڕێکخراوی کاری جیهانیەوە وبەبەرچاوی دەوڵەتانەوە ئەنجام دەرێ و هیچ کاتێکیش ڕاناوەستێ، هەربۆیە نابێ کرێکاران هیچ چاوەڕوانیەکانیان لەم جۆرە بۆنانەو بانگەشەکەرانی هەبێ. مادام سەرمایەداری زاڵەو چینی دەسەلاتدار چاوی لەقازانج و کەڵەکەی سەرمایەیە، نەک هەرتەنها منالان، بەڵکو سەرنجەم کۆمەڵگای بەشەری لەگەڵ دەیان دەردو بەلاو ستەم وچەوسانەوەدا بەرەوڕوو دەبێتەوە. کەوایە دەرکێشانی منالان لەکارپێکردن وهەرجۆرە مامەڵەیەکی نائینسانیانە و بەهرەمەند بوونیان بە ژیانێکی ئارامو ئاسودە وخۆشگوزەران تەنها بەخەبات لەدژی ئەم نیزامەو دەسەلاتەکەیەوە گرێی خواردوە.

کرێکاران وکاری منالان!

کارکردن بەمنالان، ئازاردان و توندوتیژیەکی ئاشکرایە و نابێت ڕێگەی پێبدرێت. حکومەت ئەرکیەتی کەخوێندن و فێربوونی خۆڕایی بۆ هەموو منالان و تازەلاوان تا تەمەنی ١٨ ساڵی دەستەبەربکات. منالان دەبێ لەبیمەی تایبەت بەهرەمەند بکرێن و نابێت ئەرکی دابینکردنی بژێوی خێزانیان بخرێتە سەرشان.. قەدەغە کردنی کاری پیشەیی بۆ منالان و تازەلاوانی ژێر تەمەنی ١٦ ساڵی، خواستی کرێکارانی کوردستانە و دەبێت حکومەت ودامودەزگاکان ئەم خواستە وەک یاسا جێگیر بکەن و هەموو ئەو خاوەنکارانە ڕووبەڕووی سزای توند بکەنەوە کە بە پێچەوانەی ئەم خواستەوە مامەڵەدەکەن. . منالان پێش هەموانە ودەبێ مافو ژیانیان پارێزراوبێت!

٣٥ ساعەت کاری هەفتانەو دوو ڕۆژ پشوی لەسەریەک، مافی بێ ئەملاوئەولای کرێکارانە و دەبێ لە یاسادا بۆ کرێکاران جێگیر بکرێت!

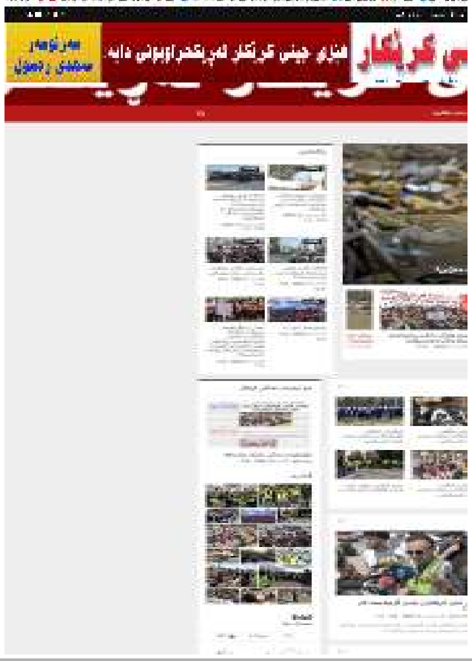

سەردانی ماڵپەڕی دەنگی کرێکاران بکەن!

ماڵپەڕی دەنگی کرێکار پێگەیەکی تایبەتە بەمەسەلەکانی کرێکاران. سەردانی بکەن و هەواڵ و بابەتی بۆ بنێرن. دەتوانن لەڕێگای ئەم لینکەوە سەردانمان بکەن

https://dangikrekar.com/ku/